

Regionaal Transmurale Afspraak Farmaceutische nazorg na ziekenhuisopname

Betrokkenen

J. Klein Gunnewiek, Poliklinisch apotheker MST

M.J.A. Brummelhuis, Openbaar apotheker Samenwerkende Apotheken Enschede

R.M. Dull, Openbaar apotheker Samenwerkende Apotheken Enschede

S. de Vos, Openbaar apotheker, apotheek Wesselerbrink Enschede

K. Movig, Ziekenhuisapotheker MST

L.E.M. Darman-Knuif, Farmaceutisch coördinator 1e-2e lijn MST

Inhoudsopgave

1. Aanleiding	3
2. Situatieschets	4
3. Doel	5
4. Scope	5
5. Werkwijze	5
6. Evaluatie	7
7. Referenties	8
Bijlage 1: Procedure medicatieverificatie bij ontslag MST	9
Bijlage 2: Voorbeeld Farmaceutische ontslagbrief	11
Bijlage 3: Flowchart	16
Bijlage 4: Reviewformulier	17

1. Aanleiding

Vanaf 2013, met de vaststelling van de farmaceutische zorgprestaties door de NZa, hebben verzekeraars de mogelijkheid tot financiering van adequate mediatiebegeleiding rondom opname, en ontslag. Naar aanleiding hiervan zijn in 2017 afspraken gemaakt tussen het MST en het Apothekers Collectief Enschede (ACE) ten einde te voldoen aan de voorwaarden dat zorgprestaties niet door beide partijen gedeclareerd kunnen worden.

De kernafspraken zijn beschreven in het “Convenant medicatieoverdracht polikliniek bezoek ,opname en ontslagbegeleiding” en zijn vooral gericht op hoe de zorgverlener voldoet aan de prestatiebeschrijving en wie, wat, wanneer declareert.

De samenwerking tussen het MST en de openbaar apotheken heeft sinds 2017 een ontwikkeling doorgemaakt. Zowel op organisatorisch als op zorginhoudelijk gebied is er veel veranderd. Zo biedt de apotheek van het MST voorschrijvers dagelijks ondersteuning op het gebied van medicatieverificatie bij opname, ontslag en polikliniekbezoek. Inmiddels is dit uitgegroeid tot een aparte afdeling binnen de ziekenhuisapotheek: het Medicatiepunt. Medicatieverificatie wordt ook steeds meer op de poliklinieken en afdelingen zelf uitgevoerd door het medicatiepunt. Daarnaast heeft ook de vorm van medicatieoverdracht een ontwikkeling doorgemaakt. Behoeft vanuit apothekers en het overgaan op een nieuw EPD binnen het MST zijn daar belangrijke aanleidingen voor geweest.

Betrokken partijen onderschrijven dat het convenant geen recht meer doet aan de huidige situatie en hebben de wens uitgesproken het convenant te herzien. Daarbij wordt aangegeven niet alleen aandacht te hebben voor de praktische afspraken, maar ook verbetering te kunnen doorvoeren in de kwaliteit van farmaceutische zorg na ziekenhuisopnames en ontslag.

Uit een in 2021 uitgevoerde systematische review en meta-analyse is gebleken dat patiënten tijdens een ziekenhuisopname en vlak na het ontslag vaak niet in staat zijn om alle informatie goed tot zich te nemen. Daarom is het van belang om ook na thuiskomst aandacht te besteden aan het geneesmiddelgebruik na opname. Het combineren van begeleiding tijdens en vlak na de ziekenhuisopname en een tijd na thuiskomst lijkt een positief effect te hebben op het percentage heropnames na ontslag.[1]

Tevens blijkt uit een in 2022 onderzoek uitgevoerd door de SIR in samenwerking met apothekers in West-Friesland dat een huisbezoek bij ouderen met polyfarmacie binnen een week na ontslag, leidde tot minder medicatie gerelateerde problemen drie weken na ontslag. Zonder ingrijpen zouden deze problemen kunnen leiden tot meer medicatie-incidenten, verminderde therapietrouw en verspilling. [2]

Ook in een in 2020 uitgevoerde pilotstudie is gebleken dat bij ruim 2/3e van de uitgevoerde huisbezoeken na ontslag, fouten en bijzonderheden werden geconstateerd. Een aantal waarvan door ingrijpen een ziekenhuisopname en/of gezondheidsschade is voorkomen. [3]

2. Situatieschets

Het Medisch Spectrum Twente (MST) is een van de grootste topklinische opleidingsziekenhuizen in de regio Twente. Het adherentiegebied beslaat naast Twente ook een gedeelte van de achterhoek.

Voor het begeleiden van de patiënt na een ziekenhuisopname en voor het regelen van de juiste nazorg, zijn binnen het MST procedures en werkafspraken opgesteld. Het volgen van deze procedure zorgt ervoor dat medicatieverificatie bij ontslag door het Medicatiepunt van de ziekenhuisapotheek opgestart wordt. Voor het volgen van deze procedures zijn inclusiecriteria gesteld, om patiënten met het grootste risico te definiëren. De inclusiecriteria zijn gedefinieerd als:

- Opname > 24 uur
- Patiënten < 18 jaar of > 70 jaar
- Verpleeghuis/instellings patiënten
- Op verzoek: polyfarmacie

Maandelijks wordt ongeveer 700 keer medicatieverificatie bij ontslag uitgevoerd door het medicatiepunt van het MST. In 2022 is er in totaal 5000 keer medicatieverificatie uitgevoerd. In februari 2022 werd nog bij 20% van alle ontslagen medicatieverificatie uitgevoerd. In februari 2023 is dit percentage gestegen naar 80%. Het doel is 100%.

Het Medicatiepunt, de procedures en werkafspraken rondom opname en ontslag, zijn onderdeel van het introductieprogramma van nieuwe arts-assistenten binnen het MST.

Wanneer een patiënt bij het Medicatiepunt van de ziekenhuisapotheek aangemeld wordt voor medicatieverificatie, stelt een apothekersassistente van het MST een Actueel Medicatie Overzicht (AMO) op. Bij het opstellen is er in het bijzonder aandacht voor wijzigingen ten opzichte van de thuissituatie, wijzigingen gedurende opname en medicatiebeleid na thuiskomst. Nieuwe medicatie, gewijzigde en gestopte medicatie wordt in een farmaceutische ontslagbrief (de beantwoording) samen met het AMO op een beveiligde manier overgedragen aan de eigen apotheek. Deze overdracht van medicatiegegevens vindt altijd plaats wanneer medicatieverificatie heeft plaatsgevonden, ook wanneer de ter hand stellende apotheek niet de eigen apotheek is. Op deze manier wordt informatie overgedragen die op dit moment nog niet via het LSP overgedragen kan worden, zoals wijzigingen en stopberichten, en is de thuisapotheek altijd in de gelegenheid om het dossier van de patiënt te actualiseren. In het "Convenant digitaal verzenden medicatieopdracht" staan afspraken rondom de leverende apotheek beschreven.

De ter hand stellende apotheek voert het ontslaggesprek met de patiënt, past eventueel de medicatie in de medicijnrol aan en organiseert eventuele extra zorg ten behoeve van thuiszorg zoals een (elektronische) toedienlijst. Wanneer de thuisapotheek niet de leverende apotheek is, zorgt hij, op basis van de ontvangen medicatieoverdracht, voor een geactualiseerd dossier.

Uit de transmuraal gemelde incidenten die gaan over medicatieoverdracht bij ontslag is te zien dat gemelde incidenten in veel gevallen in verband staan met het niet inschakelen van het Medicatiepunt. Het Medicatiepunt is daarmee een essentiële schakel in correcte en tijdige medicatieoverdracht naar de thuisapotheek en in het voorkomen van medicatiefouten. Tegelijkertijd is de thuisapotheek het eerste aanspreekpunt voor de patiënt, thuiszorg en mantelzorgers als het gaat om nazorg, onduidelijkheden en vragen na een ziekenhuisopname. Deze nazorg wordt nu pas geleverd bij een gestelde zorgvraag.

3. Doel

Elke patiënt die via het Medicatiepunt overgedragen wordt aan de thuisapotheek ontvangt binnen 2 weken na ontslag nazorg in de vorm van een op maat gemaakte medicatiereview.

Herziening van het “Convenant medicatieoverdracht polikliniek bezoek ,opname en ontslagbegeleiding”.

4. Scope

Dit zorgpad richt zich op patiënten die na een ziekenhuisopname naar huis gaan. Patiënten die vanuit het ziekenhuis naar een VVT-instelling gaan vallen buiten de scope van dit zorgprogramma, evenals medicatieverificatie bij ziekenhuisopname.

Dit zorgpad wordt als eerste uitgerold in samenwerking met apothekers in het adherentiegebied van het Medisch Spectrum Twente, de ACE.

5. Werkwijze

5.1 Inschakelen medicatieverificatie bij ontslag

Wanneer de patiënt binnen de inclusiecriteria valt zal de voorschrijver de dag voor ontslag de patiënt middels een werkorder in het EPD bij het Medicatiepunt voor medicatieverificatie aanmelden. Het Medicatiepunt krijgt hiermee de opdracht om medicatieverificatie voor deze patiënt op te starten.

5.2 Uitvoeren medicatieverificatie

De apothekersassistente van het Medicatiepunt controleert de ontslagmedicatie ten opzichte van de thuismedicatie, bespreekt discrepanties met voorschrijver en stelt een AMO op. Daarnaast wordt een farmaceutische ontslagbrief opgesteld waar de medicatie voor opname (op basis van het Pre-Operatieve Screening gesprek), de medicatie na opname, nieuwe medicatie, gewijzigde medicatie en gestopte medicatie beschreven wordt. Voor het opstellen van deze farmaceutische ontslagbrief wordt gebruik gemaakt van een standaard formulier in het EPD genaamd “de beantwoording”.

De apothekersassistente verstuurt de recepten, het AMO en de farmaceutische ontslagbrief naar de apotheek waar de patiënt de medicatie wil ophalen, rekening houdend met de gemaakte afspraken in het “Convenant digitaal verzenden medicatieopdracht”. Enkel voor de nieuwe en

gewijzigde medicatie worden recepten verstuurd. Op deze manier blijft de verantwoordelijkheid van de thuismedicatie bij de juiste behandelaar en worden onnodige verstrekkingen en verspilling voorkomen.

Wanneer de ter hand stellende apotheek afwijkt van de thuisapotheek, wordt het AMO en de farmaceutische ontslagbrief ter informatie naar de thuisapotheek gestuurd.

Het Medicatiepunt declareert hiervoor de prestatie "Farmaceutische begeleiding in verband met ontslag uit het ziekenhuis".

5.3 Medicatie-uitgifte

De afleverende apotheek voert medicatiebewaking uit en voert het begeleidingsgesprek met de patiënt of diens verzorger. Tevens zorgt de leverende apotheek voor een actuele (elektronische) toedienlijst.

Indien er onduidelijkheden of vragen zijn neemt de apotheek hiervoor in eerste instantie contact op met het Medicatiepunt. Indien dan nog nodig, met de voorschrijver.

Tijdens het begeleidingsgesprek wordt aandacht besteed aan de nieuwe medicatie maar ook aan de gewijzigde en gestopte medicatie tijdens opname. Bij de nieuwe medicatie zal dieper ingegaan worden op:

- de werking
- Het gebruik
- Mogelijke bijwerkingen
- Andere bijzonderheden, adviezen of waarschuwingen.
- Wisselwerking met andere medicijnen of aandoeningen

De patiënt ontvangt bij het ophalen van de medicatie ook een nieuw medicatieoverzicht.

5.4 Patiëntanamnese

De thuisapotheek heeft binnen 2 weken na het ontslag contact met de patiënt voor een anamnese. Voor het uitvoeren van de anamnese kan gebruik gemaakt worden van een gestructureerd reviewformulier in de bijlage.

5.5 Farmacotherapeutische analyse

Het uitvoeren van de review is geen momentopname, maar begint op het moment dat de thuisapotheek de medicatieoverdracht van het Medicatiepunt ontvangt.

Met het ontvangen van het AMO en de farmaceutische ontslagbrief op de dag van ontslag, maakt de apotheker het apotheekdossier actueel en indien gevraagd geschikt voor toedienregistratie.

Een aantal belangrijke kenmerken van de ziekenhuisopname en het ontslag worden gestructureerd geregistreerd in het reviewformulier, zie bijlage.

Er is hierbij specifiek aandacht voor:

- wijzigingen medicatie na ziekenhuisopname
- Gestopte medicatie
- Inname van medicatie, inclusief tijdstippen
- Organisatie van inname en orderingsproblemen
- Stoppen/afbouwen van tijdelijke medicatie na opname zoals opiaten
- Farmacotherapeutische problemen
- Benoemen interventies/acties
- Opstellen behandelplan

De verzamelde gegevens worden geordend en er wordt vastgesteld welke gegevens ontbreken. Vervolgens worden farmacotherapeutische problemen (FTP's) geregistreerd.

Apothekers kunnen ervoor kiezen om het reviewformulier op papier in te vullen, of om het formulier te digitaliseren met behulp van een daarvoor bestemd programma zoals Microsoft of google forms.

5.7 Behandelplan

De apotheker stelt op basis van het reviewformulier en de vastgestelde FTP's een behandelplan op en bespreekt dit indien nodig met de arts. Acties voortvloeiend uit het behandelplan worden vastgelegd in het reviewformulier en besproken met de patiënt (en/of diens verzorger).

5.8 Follow-up

Indien gewenst vindt er na een af te stemmen periode met de patiënt een evaluatieconsult plaats. Na het uitvoeren van de medicatiereview declareert de apotheek een "Medicatiebeoordeling chronisch UR-geneesmiddelgebruik".

6. Evaluatie

Het beoogde zorgprogramma met het daarbij behorende herziene "Convenant medicatieoverdracht polikliniek bezoek ,opname en ontslagbegeleiding" wordt na een jaar geëvalueerd. Deelnemende apothekers wordt gevraagd de uitgevoerde reviews op een gestructureerde wijze te registreren, zodat in de evaluatie aandacht besteed kan worden aan:

- Aantal geïnccludeerde patiënten
- Aantal uitgevoerde reviews
- Aantal uitgevoerde interventies
- Soort interventies
- Tijdschatting opnemen in vragenlijst.

Een jaar na start van het zorgprogramma zal een evaluatie plaatsvinden op uitvoerbaarheid, en farmacotherapeutische uitkomsten.

7. Referenties

- [1] Daliri S, Boujarfi S, El Mokaddam A, Scholte Op Reimer WJM, Ter Riet G, den Haan C, Buurman BM, Karapinar-Çarkit F. Medication-related interventions delivered both in hospital and following discharge: a systematic review and meta-analysis. *BMJ Qual Saf* 2021 ;30(2):146-156.
- [2] Dr. Mette Heringa en Eman Badawy BSc, met medewerking van dr. Caroline van de Steeg-van Gompel, Eindrapport, de apotheek op huisbezoek na ontslag West-Friesland SIR: https://sirstevenshof.nl/wp-content/uploads/2022/10/20220930_Huisbezoek-na-ontslag-rapport.pdf
- [3] Sandstra T, Dekker C. De apotheek op huisbezoek 2020. Apotheek Stede Broec. Rapport 3 feb 2020.

Bijlage 1: Procedure medicatieverificatie bij ontslag MST

Let op: Dit document getiteld "Medicatieverificatie bij ontslag" (DocumentID: 08304, Versie: 5, printdatum 22-05-2023) is een onbeheerde kopie. Raadpleeg Q-desk voor de laatste versie.

Medisch Spectrum Twente

Titel: Medicatieverificatie bij ontslag Versie: 5
Autorisator: Anoek Groenhuijsen Beoordelaars: <ul style="list-style-type: none">• Janneke Klein Gunnewiek• Anoek Groenhuijsen Auteurs: <ul style="list-style-type: none">• Janneke Klein Gunnewiek• Nicole Morsink• Nicole van Huizen-van der Horst
Documentbeheerders: Annemiek Mulder-Broekhuizen
Soort document: Werkinstructie Te controleren voor: 23-06-2025

Doel

Deze werkinstructie heeft tot doel in detail te beschrijven welke activiteiten moeten worden uitgevoerd in het kader van de **medicatieverificatie bij ontslag**.

Achtergrondinformatie

Welke patiënt wel medicatieverificatie:

- Patiënten <18 jaar en > 70 jaar
- Verpleeghuis- / instellingspatiënten (aanmelden medicatieverificatie)
- (Polyfarmacie patiënten < 70 jaar desgewenst aanmelden medicatieverificatie voor onsteuning)

Welke patiënten geen medicatieverificatie:

- Patiënten zonder medicatie
- Klinische overnames of opnames <24 uur

Dag voor ontslag:

Voorschrijver:

- In EPD de medicatie selecteren en alles overnemen naar thuismedicatie
- Stopdata invullen bij medicatie die tijdelijk gebruikt moeten worden (denk aan pijnstillers en antibiotica)
- Medicatieopdrachten die niet worden overgenomen naar thuis, krijgen bij stopdatum 'ont' te staan en worden automatisch gestopt na ontslag.
- Ontslag doorgeven d.m.v. een werkorder in EPD.

Apotheek:

- Controle en substitutie van ontslagmedicatie
- Verzenden van recepten en actueel medicatieoverzicht naar de thuisapothek of verpleeghuis/instelling

Dag van ontslag

Patiënt:

- Ophalen van medicatie bij gekozen apotheek (apothek MST of thuisapothek)
- Krijgt medicatie-uitgifte gesprek bij afhalen van medicatie

Medisch Spectrum Twente

Contactgegevens.

Bereikbaarheid Apotheek-ontslag:

Ma t/m zo: 08.00 - 16.30 uur

GRIP: 7625 of 7634

e-mail: ontslag-mv@mst.nl

Openingstijden Apotheek MST (Centrale Hal):

Ma t/m vr: 08.00 - 18.00 uur

Za: 10.00 - 15.00 uur

Zondag en feestdagen: gesloten (voor ontslag op zondag en feestdagen kan medicatie op zaterdag worden afgehaald)

Definities/ afkortingen

VMO: voorgeschreven medicatieopdracht

AMO: Actueel MedicatieOverzicht

Handelingsbevoegdheid

Verantwoordelijke	Handeling
Voorschrijver	De voorschrijver is verantwoordelijk voor het opstellen van het medicatieoverzicht.
Apothekersassistent met taak MV-O (medicatieverificatie ontslag)	Apothekersassistent is verantwoordelijk voor het controleren van het actueel ontslagmedicatie-overzicht voor de patiënten volgens het landelijk IGJ normen gedurende 7 dagen per week, en heeft hierover (telefonische) afstemming met de verantwoordelijke voorschrijver. Is daarnaast verantwoordelijk voor het versturen van de ontslagrecepten en het medicatieoverzicht van de patiënt naar de afleverende apotheek en/of instelling/verpleeghuis.
Apotheker	De apotheker ondersteunt de apothekersassistent, arts, verpleegkundig specialist en verpleegkundige indien nodig.
Apothekersassistent poliklinische of thuis-apotheek	Apothekersassistent poliklinische of thuisapotheek voert bij afhalen van de medicatie een medicatie-uitgifte gesprek.

Werkwijze

Inleiding

Er dienen, conform het VMS thema medicatieverificatie, bij ontslag vier activiteiten te worden uitgevoerd:

1. een actueel medicatieoverzicht dient te worden opgesteld,
2. er dient ontslagreceptuur te worden geschreven en ondertekend door de arts,
3. er dient een medicatie ontslaggesprek te worden gevoerd en
4. overdracht dient plaats te vinden van de medicatiegegevens van de tweede naar de eerste lijn.

Conform de richtlijn "Overdracht van medicatiegegevens in de keten" dient een actueel medicatieoverzicht zo snel mogelijk maar tenminste binnen 24 uur na ontslag beschikbaar te zijn voor de volgende schakel.

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) is extra alert op de medicatieverificatie en -overdracht bij ontslag van patiënten <18 jaar en >70 jaar. Deze groepen worden beschouwd als risicogroepen, waarbij fouten in de medicatie(overdracht) een verhoogd risico hebben op het ontstaan van (ernstig) letsel of schade. Om deze reden biedt de apotheek extra ondersteuning bij de uitvoering van ontslag van deze specifieke patiëntengroep. Deze werkinstructie beschrijft de taken en verantwoordelijk rondom de medicatieverificatie bij ontslag. De apotheek biedt in deze ondersteuning in de volgende situaties:

- ▶ Patiënten > 70 jaar
- ▶ Patiënten die **ontslagen worden naar een verpleeghuis of instelling**
- ▶ **Polyfarmacie patiënten < 70 jaar** kunnen in overleg desgewenst aangemeld worden

Werkwijze

Voorschrijver:

- Alle medicatie die bij ontslag moet worden doorgebruikt dienen in het EPD overgenomen te worden naar Thuismedicatie. Door bij overname naar thuismedicatie te kiezen voor alle, worden niet gekozen medicatieopdrachten automatisch gestopt na ontslag.

Medisch Spectrum Twente

- Voor een compleet ontslagoverzicht moet wel alle medicatie overgenomen worden naar thuismedicatie die door moeten gaan na ontslag;
- Accorderen van het ontslagrecept d.m.v. het toesturen van een order. Indien er na het versturen van de order nog wijzigingen zijn, dan contact opnemen met het medicatiepunt ontslag.
- Medicatie die niet door moet gaan moet gestopt worden bij ontslag. Wijzigingen graag in de notitie vermelden;
- Ontslag in EPD aanmelden via een werkorder;
- Bij aanmelden ontslag moet de apotheek en/of instelling doorgegeven worden;
- Indien nodig is de voorschrijver telefonisch bereikbaar voor vragen over de ontslagmedicatie;
- Indien het ontslag niet doorgaat wordt dit zo spoedig mogelijk doorgegeven aan medicatieverificatie.

Medicatieverificatie:

- Apothekersassistent medicatieverificatie controleert ontslagmedicatie met de thuismedicatie en opnamemedicatie;
- Apothekersassistent belt de voorschrijver bij onduidelijkheden. De apothekersassistent werkt evt. Overeengekomen aanpassingen bij in het EPD;
- Apothekersassistent accordeert de recepten en zorgt voor het (digitaal) versturen van de recepten en versturen van het actueel medicatieoverzicht (AMO);

Apotheek (MST):

- Apothekersassistent apotheek (MST) draagt zorg voor het klaarmaken van de medicatie;
- Apothekersassistent draagt zorg voor het afleveren van het geven van voorlichting bij ontslag;
- Apothekersassistent draagt zorg voor de overdracht naar de eigen apotheek.

Patiënt:

- Patiënt haalt de medicatie op bij de apotheek (MST apotheek);
- Patiënt krijgt medicatie-uitgifte gesprek bij het afhalen van de medicatie.

Aandachtspunten/ opmerkingen

Aandachtspunten

- ▶ Aanmelden van een ontslag kan via een werkorder in het EPD gedaan worden. De aanmelding komt terecht bij het medicatieverificatieteam Ontslag.
- ▶ Ontslagrecepten naar verpleeghuizen of instellingen gaan niet via Apotheek MST. De medicatie voor verpleeghuizen en instellingen worden geleverd door andere apotheken dan de eigen apotheek.
- ▶ Ontslagrecepten voor patiënten die een medicatierol (Baxter) hebben gaan niet via Apotheek MST. Deze recepten moeten naar de eigen apotheek!
- ▶ Er kan mogelijk een dienst toeslag berekend worden, 's avonds, 's nachts en op zondag door de dienstapotheken. Dit kan oplopen tot circa € 30 per receptregel/geneesmiddel. Apotheek MST rekent het normale tarief op zaterdag.

Uitzonderingen

De volgende patiënten vallen buiten deze werkwijze:

- ▶ Patiënten zonder medicatie of medicatie wijzigingen
- ▶ Klinische overnames of opname < 24 uur
- ▶ Ontslagen buiten kantooruren

Op verzoek van de chirurgische afdeling (trauma en vaat) voert medicatieverificatie assistenten aan de hand van het ontslag overzicht het ontslaggesprek met de patiënt. Het gesprek wordt gevoerd conform het document [checklist ontslaggesprek](#). Hierbij wordt aan de patiënt gevraagd of chronische medicatie geleverd moet worden. Dit wordt verwerkt in het ontslagrecept.

Overig

Voor een soepel verloop van het gehele proces dient een ontslag zo tijdig mogelijk te worden aangemeld. Voor ontslagen naar verpleeg- en/of verzorgingshuizen worden de ontslagen uiterlijk 1 dag voor ontslag, uiterlijk voor 16 uur, gemeld door de afdeling. De verpleegkundig specialist/arts(-assistent) heeft de mogelijkheid om dit uit te werken tot de volgende ochtend 8.00 uur. Dit vindt plaats in goed overleg tussen de voorschrijver en team medicatieverificatie – ontslag. Voor alle overige ontslagen op dezelfde dag kan tot 12.00 uur worden aangemeld bij de apotheek. Ontslagen die na 12.00 uur bekend zijn, dienen door de afdeling zelf te worden afgehandeld.

Gerelateerde documenten

[Procedure medicatieverificatie](#)

Let op: Dit document getiteld "Medicatieverificatie bij ontslag" (DocumentID: 08304, Versie: 5, printdatum 22-05-2023) is een onbeheerde kopie. Raadpleeg Q-desk voor de laatste versie.

Medisch Spectrum Twente

[Medicatiebeleid bij ontslag](#)

[Ontslag met parenterale geneesmiddelen \(speciaal ontslag\)](#)

[Checklist Medicatieverificatie bij ontslag](#)

[Zorgcentra contactgegevens](#)

[Fax en telefoonnummers apotheken en dienstapotheken](#)

Bijlage 2: Voorbeeld Farmaceutische ontslagbrief

Medicatieverificatie bij ontslag

Patiëntnaam :	Patiëntnummer :	Gebruiker :
Geboortedatum :	BSN :	Datum : 17-05-2023

PLANNING

Gekoppelde opname 1 Opgenomen opname 03-05-2023 16:10 tot 19-05-2023 11:00 (C6-ELONVP / C6.063 / 1)

Verwachte ontslagdatum 2 19-5-2023 14:00:00

Definitieve ontslagdatum 3 Nee

Bestemming 4 transferpunt: thuiszorg is geregeld bij thuisgenoten per 20-05

VOORBEREIDING

Thuismedicatie bij opname 5 Algemene opmerking: gebeld met apotheek Dutmer: hr gebruikt nu **6** Isosorbidemononitraat ret 60 mg ipv monocedocard ret 50 mg

Voorschriften zonder discrepantie: 7

VITAMINE D TEVA TABLET 20MCG 800IE (NIET INGEV.), 1 x per dag 1 stuk
 OMEPRAZOL CAPSULE MSR 40MG (ORAAL), 1 x per dag 1 stuk
 METFORMINE TABLET 500MG (ORAAL), 3 x per dag 1 stuk
 GLICLAZIDE TABLET MGA 30MG (ORAAL), 1 x per dag 1 stuk
 ISOSORBIDEMONONITRAAT TABLET MGA 60MG (ORAAL), 1 x per dag 1 stuk

Geplande thuismedicatie 8

BUMETANIDE TABLET 2MG (ORAAL), 2 x per dag 1 stuk
 SPIRONOLACTON TABLET 25MG (ORAAL), 1 x per dag 1 stuk
 ATENOLOL TABLET 50MG (ORAAL), 1 x per dag 1 stuk
 ATENOLOL TABLET 100MG (ORAAL), 1 x per dag 1 stuk
 AMLODIPINE TABLET 10MG (ORAAL), 1 x per dag 1 stuk
 IRBESARTAN TABLET 300MG (ORAAL), 1 x per dag 1 stuk
 ROSUVASTATINE TABLET 20MG (ORAAL), 1 x per dag 1 stuk
 CARBASALAATCALCIUM POEDER 600MG (ORAAL), om de dag 1 stuk
 MIRTAZAPINE SMELTTABLET 15MG (ORAAL), 2 x per dag 1 stuk
VITAMINE D TEVA TABLET 20MCG 800IE (NIET INGEV.), 1 x per dag 1 stuk | startdatum: 19-05-2023 (bij ontslag)
OMEPRAZOL CAPSULE MSR 40MG (ORAAL), 1 x per dag 1 stuk | startdatum: 19-05-2023 (bij ontslag)
METFORMINE TABLET 500MG (ORAAL), 3 x per dag 1 stuk | startdatum: 19-05-2023 (bij ontslag)
GLICLAZIDE TABLET MGA 30MG (ORAAL), 1 x per dag 1 stuk | startdatum: 19-05-2023 (bij ontslag)
ISOSORBIDEMONONITRAAT CAPSULE MGA 50MG (ORAAL), 1 x per dag 1 stuk
 Substitutie van Promocard 60 mg naar MST formularium | startdatum: 19-05-2023 (bij ontslag)
BUMETANIDE TABLET 2MG (ORAAL), 2 x per dag 1 stuk | startdatum: 19-05-2023 (bij ontslag)
SPIRONOLACTON TABLET 25MG (ORAAL), 1 x per dag 1 stuk | startdatum: 19-05-2023 (bij ontslag)
ATENOLOL TABLET 50MG (ORAAL), 1 x per dag 1 stuk | startdatum: 19-05-2023 (bij ontslag)
ATENOLOL TABLET 100MG (ORAAL), 1 x per dag 1 stuk | startdatum: 19-05-2023 (bij ontslag)
AMLODIPINE TABLET 5MG (ORAAL), 1 x per dag 1 stuk Aanpassing apotheek | startdatum: 19-05-2023 (bij ontslag)
ROSUVASTATINE TABLET 20MG (ORAAL), 1 x per dag 1 stuk | startdatum: 19-05-2023 (bij ontslag)
OXYCODON TABLET 5MG (ORAAL), zo nodig 1 tot 6 x per dag 1 stuk | startdatum: 19-05-2023 (bij ontslag)
CARBASALAATCALCIUM POEDER 600MG (ORAAL), om de dag 1 stuk | startdatum: 19-05-2023 (bij ontslag)
PARACETAMOL TABLET 500MG (ORAAL), zo nodig 4 x per dag 2 stuk | startdatum: 19-05-2023 (bij ontslag)
MIRTAZAPINE SMELTTABLET 15MG (ORAAL), 2 x per dag 1 stuk | startdatum: 19-05-2023 (bij ontslag)

1 van 2

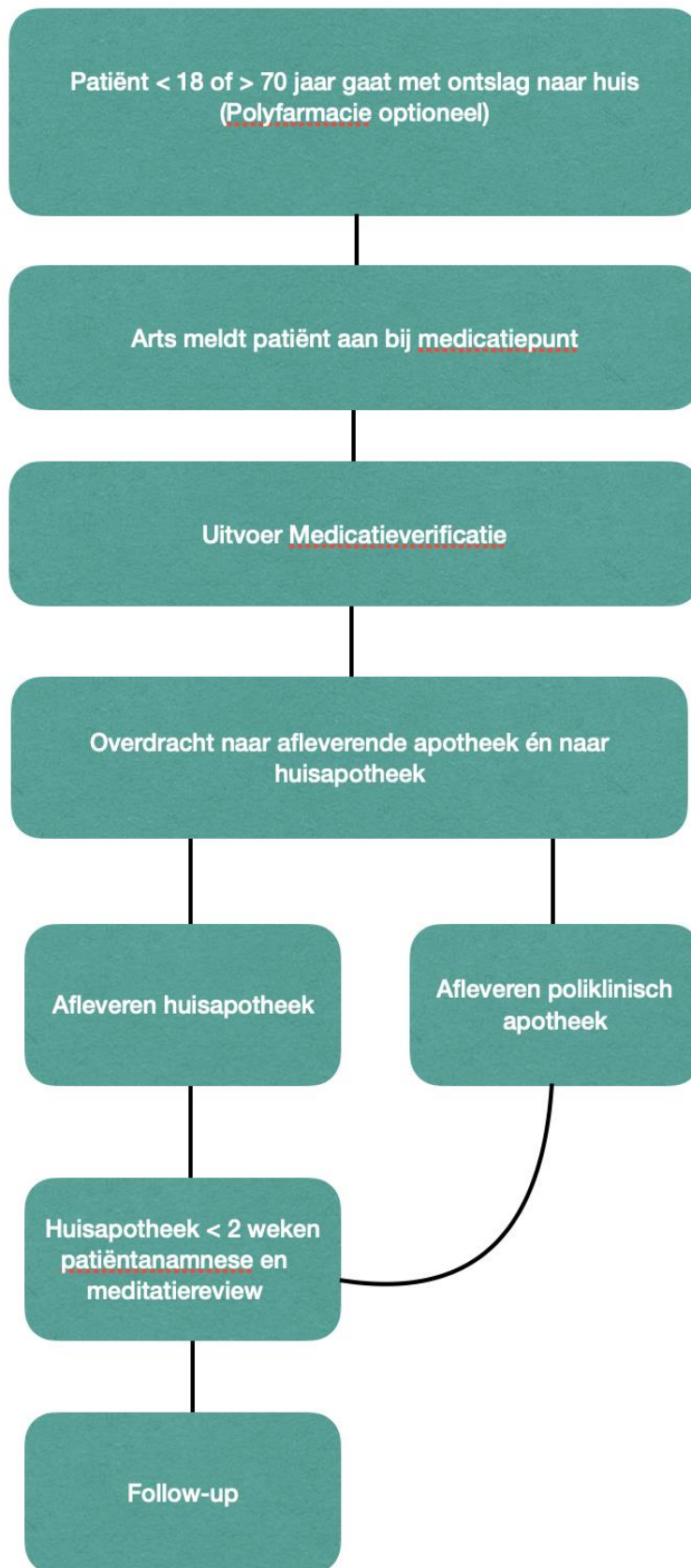
Medicatieverificatie bij ontslag

Patiëntnaam :	Patiëntnummer :	Gebruiker :
Geboortedatum :	BSN :	Datum :

MEDICATIEVERIFICATIE 9 <i>Nieuwe medicatie</i>	Ciprofloxacin tablet 500mg 2 x per dag 1 stuk ONT stop 24-5-2023 ORAAL Macrogol/zouten pdr v drank (movic/molax/laxt/gen) 1 x per dag 1 stuk
<i>Gemuteerde medicatie</i>	CIPROFLOXACINE
<i>Gestopte medicatie</i>	OXYCODON
	PARACETAMOL
	MOVICOLON
	AMLODIPINE
	IRBESARTAN
<i>Interventies n.a.v. controle van AMO en ontslagrecept</i> 10	gliclazide, carbasalaat en isosorbide door naar ontslag zoals thuis acc A Joseph. Cotrimoxazol stop; start ciproxin wijziging A Joseph
OVERDRACHT	
<i>Overdracht van AMO overgedragen middels</i>	AMO en recept mail
<i>AMO overgedragen aan</i> 11	apotheek patiënt en dutmer
<i>Recept overgedragen middels</i>	LSP (elektronisch)
<i>Recept overgedragen aan</i> 12	poliklinische apotheek
<i>Telefoonnummer voor vragen</i>	0534873163
AFRONDING	
<i>Medicatieverificatie afgerond?</i>	afgerond
<i>Aangemaakt door:</i>	
<i>Laatst bewerkt door:</i>	
<i>Medicatieverificatie gedaan door:</i> 13	
<i>N-THG prestatie</i>	IssueFinancialObject 0000820940

1. Opnamedatum en afdeling waar patiënt gelegen heeft
2. Verwachte datum dat patiënt ontslagen wordt, in werkelijkheid kan dit nog afwijken
3. Definitieve ontslagdatum, als dit veld ingevuld is, is de datum van ontslag definitief
4. Bestemming, hier wordt genoteerd of patiënt naar huis gaat, of welkom is bij een VVT instelling en met welke zorg
5. Dit is de medicatie die vastgelegd is door het Medicatiepunt bij opname. Voor het uitvoeren van medicatieverificatie is gebruik gemaakt van het LSP en indien mogelijk een gesprek met de patiënt. Als een gesprek niet mogelijk is geweest, staat dit hier vermeld.
6. Indien er nog overleg is geweest met een zorgverlener n.a.v. de medicatieverificatie bij opname, staat dit hier vermeld.
7. Voorschriften zonder discrepantie zijn de voorschriften die vanuit het LSP opgehaald zijn en ook bevestigd zijn in het gesprek met de patiënt.
8. Geplande thuismedicatie is de medicatie waar de patiënt mee naar huis gaat na ziekenhuisopname.
9. Hier staat een overzicht van de gewijzigde, nieuwe en gestopte medicatie.
10. Wanneer er nog contact is geweest met de voorschrijver n.a.v. het ontslag en de medicatie, staat dit hier vermeld.
11. Hier is terug te vinden naar welke apotheek de AMO over is gedragen, in de regel zal dit de huisapotheek zijn.
12. Hier is terug te vinden naar welke apotheek de recepten zijn overgedragen, hier zal de patiënt de medicatie ophalen.
13. De apothekersassistente die de medicatieverificatie heeft uitgevoerd. In combinatie met het telefoonnummer kan dit gebruikt worden wanneer er nog vragen zijn n.a.v. het ontslag.

Bijlage 3: Flowchart

Bijlage 4: Reviewformulier

Medicatiereview na ontslag uit ziekenhuis

- 1-2 weken na ontslag
- Zorg dat alle medicatiewijzigingen (inclusief labwaarden en ICA's) zijn verwerkt in de patiëntdossier!
- Laat alle medicatie op tafel leggen (ook andere plaatsen waar medicatie ligt?)

Doelgroep:

- Elke patiënt die via het medicatiepunt overgedragen worden aan de openbare apotheek (overdragen hoeft niet persé leveren te zijn)

Subdoelgroepen:

- Elke patiënt die ontslagen wordt met opiaten
- Elke patiënt waarvan de apotheker een inschatting maakt dat een review van toegevoegde waarde is voor de behandeling van de patiënt

Handige hulpzinnen in het gesprek:

- Ik weet van al mijn medicijnen waar ze voor zijn
- Ik weet van al mijn medicijnen wanneer ik ze moet gebruiken
- Ik vind het lastig om mijn medicijnen uit elkaar te houden
- Ik ervaar bijwerkingen bij het gebruik van mijn medicijnen
- Ik gebruik medicijnen waarvan ik twijfel of ze wel goed werken
- Ik heb zorgen over mijn medicijngebruik
- Ik loop tegen praktische problemen aan bij het gebruik van mijn medicijnen (bijvoorbeeld met doorslikken, verpakkingen)
- Het komt wel eens voor dat mijn medicijnen onverwacht op zijn
- Ik vind het lastig om mijn medicijnen in te nemen
- Ik verander soms zelf de dosering van medicijnen op stop ene tijdje met het gebruik

Administratie

1	Naam:	
2	Geboortedatum:	
3	Patiëntnummer apotheek:	
4	Contactgegevens correct?	Ja / Nee
5	Opt-in beantwoord?	Ja / Nee

Medicatieoverdracht na ontslag uit het ziekenhuis

6	Patiëntnummer ziekenhuis:	
7	Datum ontslag:	
8	Ontslag uit ziekenhuis:	MST / ZGT / Anders:
9	Afdeling:	Cardiologie / Interne / Long / Orthopedie / Anders:
10	Opnameduur in dagen:	
11	Type opname:	Gepland / Spoed / Onbekend
12	Medicatiegerelateerde opname?	Ja / Nee / Onbekend
	- <i>Indien ja, welk geneesmiddel was reden voor opname?</i>	
13	Heeft de apotheek contact met het medicatiepunt en/of specialist gehad over het ontslagrecept?	Ja / Nee
	- <i>Indien ja, reden van contact</i>	☐ Onduidelijkheid over therapieduur medicatie ☐ Onduidelijkheid over gestarte of gestopte medicatie ☐ Onduidelijkheid over continueren thuismedicatie van vóór de opname ☐ Missende machtiging ☐ Anders:
14	Antistolling in gebruik na ontslag?	☐ Nee ☐ 1 middel ☐ 2 middelen ☐ 3 middelen ☐ Meer dan 3 middelen
	- <i>Indien ja, indicatie:</i>	☐ Atriumfibrilleren ☐ VTE (diep veneuze trombose, trombosebeen, longembolie) ☐ ACS (hartinfarct) ☐ PCI (cathetherisatie, dotteren, stent) ☐ CABG (bypass) ☐ Kunstklep ☐ Postoperatieve profylaxe ☐ TIA/CVA ☐ Onbekend ☐ Anders:
	- <i>Middel en therapieduur/stopdatum:</i>	- - - -
15	Opioïd in gebruik na ontslag?	Ja / Nee
	- <i>Indien ja, indicatie:</i>	☐ Postoperatieve pijn ☐ Maligniteit ☐ Anders:
	- <i>Verwachte behandelduur:</i>	☐ 1-2 weken ☐ 1 maand ☐ Chronisch ☐ Anders:

Gesprek

16	Datum gesprek:	
17	Heest de patiënt al eerder een ontslaggesprek gehad voor deze review?	☐ Eigen apotheek ☐ Poliklinische apotheek ☐ Op afdeling in ziekenhuis ☐ Nee
18	Aanvullende zorg betrokken?	☐ Mantelzorg ☐ Thuiszorg ☐ Anders:
19	Met wie gesproken?	☐ Patiënt zelf ☐ Partner ☐ Zoon en/of dochter ☐ (Thuis)zorg ☐ Anders:
20	Zijn er medicatiewijzigingen?	Ja / Nee
	- <i>Indien ja, welke?</i>	☐ Medicatie gestart ☐ Medicatie gestopt ☐ Medicatie vervangen ☐ Wijziging in dosering/gebruik
	- <i>Wijzigingen in medicatie duidelijk bij de patiënt?</i>	☐ Al voor het gesprek ☐ Pas tijdens of na het gesprek
21	Stopdatum bekend van relevante middelen bij de patiënt?	☐ Al voor het gesprek ☐ Pas tijdens of na het gesprek ☐ Niet van toepassing
22	Innametijdstippen bekend en duidelijk bij de patiënt?	Ja / Nee
23	Heeft de patiënt al een AMO in bezit?	Ja / Nee
	- <i>Indien ja, klopt deze AMO met het dossier/ontslagrecept?</i>	Ja / Nee
24	Medicatie innamekaar of toedienschema nodig en verstrekt?	Ja / Nee
25	Afbouwschema nodig?	Ja / Nee
26	FTP's die in het gesprek naar voren zijn gekomen:	☐ Zelfzorg ☐ Therapieontrouw/gebruikersproblemen (zoals stoppen nieuwe medicatie of ander gebruikt dan voorgeschreven) ☐ Dosering ☐ Onderbehandeling ☐ Dubbelmedicatie (onbedoeld) ☐ Onbedoeld gebruik (zoals doorgebruik gestopte medicatie) ☐ Geneesmiddelkeuze ☐ Bijwerking ☐ Anders:
27	Zieke dagen regel al bekend bij patiënt? (geldt alleen voor SADMAN middelen)	☐ Ja, geen verder toelichting nodig ☐ Ja, maar wel alsnog toegelicht ☐ Nee, alsnog toegelicht ☐ Niet van toepassing (geen SADMAN medicatie in gebruik)
28	Valrisico: in afgelopen 12 maanden gevallen?	Nee Ja, 1 keer

	Ja, meer dan 1 keer -> verhoogd valrisico!
29 Valrisico: moeite met bewegen, lopen of balans houden?	Nee Ja -> bij ook ja op vorige vraag: verhoogd risico!
30 Zijn er innameproblemen met medicatie? (denk ook aan inhalatiemedicatie, neussprays, oogdruppels e.d.)	Ja / Nee
- Indien ja, welk middel en welk probleem	☐ ☐ ☐
31 Zijn er logistieke problemen met de medicatie?	☐ Geen ☐ Houdbaarheid ☐ Koelkast ☐ Onvoldoende voorraad geneesmiddel ☐ Anders:
32 Zijn er orderingsproblemen met de medicatie?	☐ Nee ☐ Ja, herhaalservice gewenst ☐ Ja, GVD gewenst ☐ Ja, heeft al herhaalservice ☐ Ja, heeft al GDV ☐ Ja, anders:

Acties

33	Ondersteuning in ordeningsprobleem gestart bij patiënt?	☐ Nee (niet nodig of heeft al) ☐ Ja, herhaalservice ☐ Ja, GVS ☐ Ja, weekdoos ☐ Ja, anders:
34	Oude medicatie retour (evt. via bezorger)?	Ja Nee N.v.t.
35	Contact nodig met huisarts? - <i>Indien ja, waarover?</i>	Ja/Nee ☐ Ordeningsprobleem ☐ Oude of missende labwaarden ☐ Risico langdurig gebruik opioïden ☐ Valrisico ☐ Inschakelen thuiszorg ☐ Anders:
36	Contact nodig met specialist? - <i>Indien ja, waarover?</i>	Ja/Nee
37	Medicatieaanpassingen nodig na gesprek? - <i>Indien ja, welke?</i> - <i>Omschrijving mutaties:</i>	Ja/Nee ☐ Medicatie starten ☐ Medicatie stoppen ☐ Medicatie vervangen ☐ Dosering/gebruik wijzigen ☐ Anders:
38	Op korte termijn opnieuw contact met patiënt gewenst? - <i>Indien ja, waarover?</i>	Ja/Nee
39	Eventuele overige acties:	

Declaratie

40	Eigen risico:	☐ Al vol ☐ Nog niet vol ☐ Waarschijnlijk hele jaar niet vol
41	Review gedeclareerd?	☐ Ja ☐ Nee, reden:
42	Hoeveel tijd nam het gesprek in beslag?	☐ <15 minuten ☐ 15-30 minuten ☐ 30-45 minuten ☐ 45-60 minuten ☐ >60 minuten

